

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Székesfehérvár. XXVIII. évf. 125. Csütörtök 1918. jun. 6.

Előfizetés helyben, vidéken:
1 óra 2 K 1 óra 2-50 K
1 évre 24 K 1 évre 30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felölös szerkesztő: Hajós József.

Püspök Atyánkat

támadják most a zsidólapok, mert a keresztény ifjuság érdekében cikket írt, megemlékezett azokról, akik „nem rekedtek a trénszekereken, kik a drótsövények előtt állanak s nem az irodák, a Haditörvény r. t. s a bankok asztalai mögött lopják a napot... minél közelebb jutunk a tűzhöz, annál több ott a keresztény nép s minél hátrább kerülünk, annál több ott a zsidó.” Aki a cikket elfogulatlanul olvassa, kiérzi belőle, hogy a nagy főpap lelkéből nem a gyűlölködés, hanem a keresztény ifjuság iránti szeretet, a nemzet keresztény kultúrája iránti aggodás szöli meg.

A zsidó sajtó azonban a pogromra való feladást látja ama cikkben, rémülten kérde: mi lesz, ha már Prohászka is vészharangot kongat, hogy figyelmeztesse a keresztényeket a zsidó-veszedelem ellen? Siet a vészharang kongását a maga lármájával eltipantani.

A zsidók a sajtójukra bízták a lármát és boszúállást. A főpapot a zsidó zsurnalisztika tollforgatói tipikus eszközeikkel: rágalommal, gyanúsításokkal támadják. A sajtó piskos világuk porából csinált gárral próbálják megdölni a nagy főpap reverenciáját és nem veszik észre, hogy Prohászka püspök az eszményiség oly magaslatán áll, ahova a zsidó zsurnalisztika fel nem emelkedhet.

A cukorbáró lapja, a Pesti Napló kirohanása „a kegyelmes úr világnézetének fordulását és tendenciáját” magyarázza — az ösli birtokok. Miként a véreb ösztönyszerűleg vért szimatol, úgy a zsidó zsurnalisztika jellegző fajléletmódoként az üzlet szimatolásában nyilvánít, a hasznat, a pénzt és ennek hatását keresi még az önzetlen, altruista, jótkony és apostoli lelkű főpap világnézetében is. Erre igazán csak zsidó képes.

A fehérvári püspökség most azért kapta meg a veszprémi püspökségből átcsatolt ösli birtokot, hogy a jövőben a mindekorai fehérvári püspökök — kevés javadalma miatt — ne kelljen évenként a kormányhoz folyamodni, a vallásalapból kiutalando amaz összegért, mellyel eddig a fehérvári püspök az anyagi terheket fedezte. Így ezennel megszűnik az a megelázó helyzet, hogy a néppárti főpap esetleg mungó kormánytól kénytelen kérní évi járandóságot. Akik ismerik Prohászka püspök jótkonykodását, a ok nagyon jól tudják, hogy az ösli birtokból nem a püspökünk lett gazdagabb, hanem azok a kulturális

intézmények és azok a szegények, kiket a mi jóságos szívű főpásztorunk most majd bőkezűben segít.

Az ösli birtok nem lehet vonatkozásban Prohászka Ottokár „világnézetének fordulata”-ával már csak azért sem, mert Prohászka világnézete nem olyan köpenyeg, mint a legtöbb zsidó zsurnalisztájé, mely a fizetés nagysága szerint forgatható.

Prohászka világnézete *mindnyos meggyőződés*, mely már írói pályája elején, tehát 35 évvel ezelőtt kifejeződött, de ez a tény nem zárja ki, hogy akadémiai részben ne módosuljon. És miként a legteljesebb egyensúlyi állapotban lévő tárgy, a kristály is módosul, növekszik, — úgy még a böles világnézete is változik mikor tökéletesebbül. Ami nem fejlődik, az maris maradi; aki azt hirdeti, hogy kész világban kész lélekkel jár, az a beideszkáztatott szellemi szegénységi bizonyítványát hordozza — reklamlapként. Mert csak a tökéfelek és vaskalaposok világnézete kész, befejezett; a gondolkodó böles világteltőgása azonban folyton tökéletesesbedik; a fejlődésnek ezt a lélektani tényét könnyen észrevehetjük még a lángelmeű szent Agoston és aquinói S. Tamás misztikus teológusainál is: őrültek, hogy Prohászka is: művelnek *újabb kiadásban* kihagy, vagy beleszó egy-egy gondolatot. Csak a bornírt tájékozatlanságot képesek rosszakart kereséssel emésztésben hasznosítottatni eredő köpenyforgatást. Ha valakire, egy bizonyosan Prohászka Ottokarra áll az, hogy pénzért, anyagi előnyért soha sem írt. Erre nem szorult soha. Lelkeltanilag is lehetetlen, hogy Prohászka — féle művek magírására bárkik is kufár utilitarista elvek inspiráljanak. Kölosegy nagyon találoán írta a *Parainesis*-ében: „Ki kenyérért írogat, az szánalomraméltóbb, mint aki napszámért kapál.” Prohászka nem napszámért írt, hanem idealizmusból s ezért ajándékozta meg a magyar irodalomtörténetét maradandó remekművekkel.

Ezek a lélektani mozzanatok persze a cukorbáró riporterének nem juthattak észbe, mert ő robachot szimatolni jött Fehérvárra.

Olvasniuk az „Egyenlőség” minősítetetlenül komisz kirohanását is, de a bocher heclapnak nem szerezzük meg azt az örömet, hogy kirohanását komolyan vegyük. —/ós.

Hivatalvizsgálat. Kail Antal törvényszéki elnök a sárbogárdi járásbírósg megvizsgálására Sárbogárdra érkezett.

HIREK.

A gyermekek első szent áldozása városunkban lélekemelő ünnepségek keretében a két legutóbbi vasárnapon történt. Hatszáz gyermek járult az első szent áldozáshoz. A két vasárnap délutánján a gyermekek a püspökkertbe vonultak, hol a gyermekeket szívélyesen fogadó főpásztorunk kezébe emlékműkönyveket kaptak.

Istentisztelet a Ferenciek-nél. Folyó hó 7-én, pénteken, mint Jézus szent Szive ünnepén reggel 8 órakor szentmise szent. ségkittétellel és szent beszéddel. A szentséghez járáló hívők teljes bucsuban részesülnek. Ez ünnepet követő vasárnapon, folyó hó 9-én, délután 6 órakor Hajós József székesegyház hit szónok predikál, ezt követi az ünnepélyes megkérlelés Jézus legszentebb szívéhez.

Folyó hó 13-án, csütörtökön, Paduai szent Antal ünnepén reggel 8 órakor, ünnepélyes nagymise, szentbeszéddel és *Illom szentelési* szertartással, melyet Pap Lajos, pázmándi plébános végez. A hívők ez ünnepen szokott föltételek mellett templomunkban teljes bucsuban részesülhetnek.

Hálanyilatkozat. A helybeli ferenciek főnöke ez uton is hálás köszönetet mond a nagyságos székeskáptalnak, nemkülönben egy a központ, mint a vidék klerus ama föltámasztó Tagjainak, akik a rendszakkal vállaltva a május hónap folyamán szentbeszédekkel a Mária tiszteletet a hívők lelkében mélyíteni igyekeztek. Dícséret illeti azonban a buzgó hivatelt is, akik a májusi ajátosságot oly nagy számban látogaták s így szent István szerelelti ssék városának manapság is szépen virágzó hitéletéről tanubizonyosságot tettek.

Az Oltáregyesület szent miséje e hó 9-én, vasárnap reggel lesz a szeminárium-templomban. Délután 5 órakor ugyanott szent beszéd és litánia lesz.

Az Oltáregyesület választmányi ülése kedden délután volt. Szőgyény-Marich Julia elnökő ismertette az egyesületi ügyeket és jelentette, hogy az Oltáregylet által ajándékozott templomi színelvények már rendelkezési helyükre jutottak. Örövendős jelenség, hogy még a távoli Erdélyből is már érkezett köszönet levél. Ez csak a szét küldő hölgyek ügybuzgalma folytán vált a mainekzes szálitási viszonyok mellett is lehetségessé.

— Mozi kérdés a városi tanácsban. Erdős Jósset villanygyári igazgató az Apolló mozgófényképszínház egyik társulajdonosa kérvényt adott be a tanácshoz, hogy a város tulajdonát képező mozgófényképszínház engedély bérletét Tischi Aladár pécsi lakosra átruhássa. Mint tudvalevő az Apolló színházra vonatkozó s 1914. évmájusában kelt bérleti szerződés a bérletet 1923. évi szeptember 15-ig ruházták át a bérletre. A tanács akkor kikötötte, hogy a mozgófényképszínház havonként egyszer előadást tartson a város által meghatározott jótékony cél javára. Közbejött azonban a háborús a tanács méltánossági okokból el állt a szerződésben biztosított eme jogától. Tekintettel azonban, hogy már a mozik állandóan zsufolva vannak, e méltánosságból származó engedményt most visszavonta. Kikötötte a város, hogy a tanács által megjelölendő műsorral és megszábot jótékonycélra havonként egyszer egy előadás tiszta jövedelme a bérbeadó várost illeti, s ettől a tanács semmi körülmények között el nem tér. A jótékony célra tartandó előadást a tanács fogja a betérjesztett műsorból kijelölni, s felhívja a bérletet, hogy a kijelölt előadást hirdető plakátokon jelöljék meg, minő jótékonycélra fog tartatni az előadás. A jótékonycélú előadásból bevételek tiszta jövedelme ellenőrzésére pedig minden alkalommal egy tisztviselőt foglalkoztatnak, akinek felelőse lesz az összes bevételek és az ebből okmányserűleg igazolt kiadásoknak leszámítása után tényleg befolyt tiszta jövedelem megállapítása, s annak a városi pénztárba való becsatolása. E kérdéssel kapcsolatban Kovács A. Sándor tb. városi tanácsos felvetette az eszmét, hogy a város vegye saját kezelésbe a helybeli mozikat. Rámutatott más városok példájára, ahol a mozik városiasítása nagy anyagi haszonhoz juttatta a városokat, s indítványozta, hogy a mozitulajdonosokkal kezdjen tárgyalásokat a megváltás érdekében. A tanács az eszmét nem fogadta és tárgyalások lefolytatására Simon Sándor pénzügyi tanácsost és Kovács A. Sándor tb. tanácsost küldötte ki.

— Juniusi fogva. A napok óta tartó szokatlan hűvös időjárás az éjszaka folyamán annyira fokozódott, hogy dér és fagy következett be, ami különösen a kapás veteményekben okozott érzékeny károkat.

A városi rendkívüli közgyűlés szerdán délután foglalkozott a villanygárral kötéendő meg egyezéssel. Az a hír terjedt el, hogy a villanygárral újabb nehézségek támadtak. Polgármesterünk azonban — érdeklődésünkre — megnyugtató választ adott. Részletesen erről holnap.

— A VIII. hadikölcsön. Feljutottunk a Péter Pál hónapjába. Nemsokára megcsendülnek a kaszák. És a marokszedő aszszonyok lizzadt homlokáról ragyogó fény sugarat vetődik szerte a világban: In hoc signo vinces! Ebben a jelben fogunk győzni. Az arany kalászkok asztalai diadalmas komolysággal vetik árnyékukat az ellenségre. Nem fogtok kiőszélni bennünket! A becstelenség hű magyar föld, a Kánaán, elátlál mindnyájunkat akik itthon vagyunk, és a hadsereget is, meg jut még a szomszédoknak is. Nem félünk. Aratunk. Aratunk itthon. De még aratunk a vérmesökön is. Itt van Péter Pál hónapja. Ebben a hónapban győztünk mink az adózó ellenségeinken, a kitarunk. A nemesek az arany kalászkokban bizunk, hanem bizunk önmagunk közt is. Bizunk német szövetségeseinkben, akik már Páris alatt állnak. És bizunk abban a csalhatatlan hitben, ha... Ha mindent összeadunk ahhoz az erőfeszítéshez amit most utólagra kivivunk ellenségeinkkel való végső birkozásban. Tehát nemcsak vért, hanem pénzt is kell adnunk. Pénz pedig már több van mint vér. Aldozunk, mert van miből. Segítsük pénzrel a vért hadi kózkokat. Így mehetnek ők diadalról diadalra a végső győzelemre. Aránylag csak nagyon kicsinyek vagyunk, jegyezzünk új magyar hadikölcsönt. Arassunk. Arassunk itthon. És arassunk a harcmezőkön is. A nyolcadik magyar hadikölcsönt ne felejtse el senki sem!

— A hu kérdés megoldása városunkban úgy látszik sikerülni fog. Újabbban már egyes henteseknél a kimerésre szánt halászi sertésnek el sem kell

Korai burgonyát kapunk. A közlelési bizottság kérelmére az országos központ tíz vaggon korai burgonyát utalt ki városunk részére. Ebből a város hetenkint egy vaggonnal árusít ki. Az új krumpli június hónap második felében fogják kiszolgáltatni a közönségnek. A közlelmzési miniszter a korai burgonya árát mm kint 100 koronáról 80 koronára szállította le.

— Öngyilkossági kísérlet. Sági Kiss, István táci lakos, 68 éves földmives nagyon megunta már az életet. Elhatározta, hogy véget vet földi szenvedéseinek s egy éles késsel felvágta mindkét karján az ereket. Hozzáértetői tettét idejekorán észrevették s mielőtt még elvéreztetett volna első segélyben részesítették. Így is súlyos állapotban a helybeli Szt. György kórházba szállították, ahol jelenleg ápolják.

— A székesfehérvári hadigon. dozó bizottság hivatalos óráját a tüzölt lakományban minden héten szerdán d. u. 4-5 óráig a nyár folyamán is megtartja, mire a gondozók és gondozottak figyelmét felhívja Marich Julia elnök.

— Megkerült lopott holmi. Megemlékeztünk arról a vakmerő betörésről, amelyet szombaton délután követtek el Alapi Nándor színházgondnok lakásán. Ma reggel váratlanul előkerült minden. Eisenbarth Ferenc ékszerész üzletvezetője elküldte a csomagot Sági Lajos rendőrfőkapitányhoz. Az eset úgy történt, hogy Eisenbarth ékszerész üzletébe mult hét péntekjén beállított egy katona, kiválasztott egy gyűrűt és felrejtette azzal, hogy másnap érte megy. Szombaton délután 6 óra felé meg is jelent egy nagy bugyorral, a gyűrűt elvitte, a batyut pedig zálogolt ott hagyta. Azt mondotta, hogy az egy hadnagyé, majd hirtelen elment. Hétfőn el is ment, kilizette a gyűrűt, de a batyut még mindig ott hagyta, csak valamit kivett belőle. Kedden este azután az üzletvezető olvasta a színházgondnoknál történt lopást, megnézte a csomagot és jelentette az üzlet előtt elhaladó Sági Lajos rendőrfőkapitánynak és a lopott holmi tulajdonosának. A rendőrség tovább keresi a betörő katonát!

— Tűz Sárhogárdon. Folyó hó 3-án délután 1 órakor óriási szélben kigyuladt az Andrásy-uton levő községi cselédház, melyről azonnal átsapott Huszár Sándor bevonult katona házára s mindkét épület a melléképítményekkel együtt leégett. Szerencse, hogy a legközelebbi ház az utca másik oldalán volt, melyet sikerült megmenteni. A tűz oka valószínűleg a Holczer gőzmalomból kicsapódó szikra volt.

— Tizenhetes Hét javára lapunk szerkesztője révén Schier József pátkai plebános 50 K, a csókaköl plebánia hivatal 20 koronát adományozott.

Levelező Amerikával. Minivelünk közlik, katolikus részről is sikerült immár utat találni az Amerikában maradt véreinkkel való levelezésre. A „Fényszórá” című keresztény képeslapunk közli az amerikai levelezés módját s egyben a levelezés közvetítésére is vállalkozik. Semleges országokban levő jó összeköttetési révén már is sikerrel végzi ezt a kiválóan kath. szeretetmunkát. Felhívjuk e körülményre olvasóink figyelmét. A „Fényszórá” kiadóhivatala (Buda pest, VIII., Mikszáth Kálmán-ter. 3.) ad bővebb felvilágosítást.

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszser a Störk-pasztila. Egy doboz ára 1.50 korona. Kapható: Szűcs Róbert királyi-tér gyógyszertárában. — Tégelyben adandó szerekhez tégelyhiány miatt a tégelyeket tessék magukkal hozni.

Értesítés.

A tisztelt gázfogyasztó közönséget tisztelettel értesítjük, hogy 1918 évi március hó 22-én a gázszolgáltatást újból megkezdjük, azonban arról győződünk meg, hogy az eddigi 50 filléres köbméterenkénti egységáron az üzemet veszteség nélkül nem tarthatjuk fenn, mert az anyagárak, fuvaroköltség és munkabérek napról-napra már annyira emelkednek, hogy némely anyagnál már elérik a 3000 4000 százalékokat is.

Kénytelenek vagyunk tehát a tisztelt gázfogyasztó közönség részére szolgáltatott gázegységárat köbméterenkint 50 fillerről 70 fillérré emelni, 1918 június hó 1-től kezdődőleg s egyúttal kérjük a tisztelt gázfogyasztó közönséget, hogy a gázfogyasztással a mennyire csak lehet takarékoskodjék, miután a korlátozott szénmennyiség mellett üzemünket mi is csak éppen hogy fenn tudjuk tartani.

Tisztelettel

Székesfehérvári Lég-szészvilágítási Társulat.

Mraz W.

Székhérvár szab. kir. város polgármester-től.

2749/1918 közél. szám.

Felhívás.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 64659/III. 4. 1918. számú rendeletével városunk területén 60 darab szarvasmarha tartását igénybevételeit rendelte el.

Mint hogy ezen mennyiség első sorban önkéntes felajánlás folytán lenne igénybevétele, felhívom az állattartó gazdákat, hogy állományukhoz képest szarvasmarhát folyó hó 7-ikének déli 12. óráig önként ajánljanak fel a rekviráló hivatalban Zichy ház II. emelet 1. ajtó, annál is inkább, mert ellenkező esetben a fenti rendelet értelmében a 60 darab szarvasmarhát rekvirálás útján veszem igénybe.

Ezzel kapcsolatosan felhívom azon gazdákat, akik gazdaságukban bikát tartanak, hogy azok számát ugyancsak a rekviráló hivatalban (Zichy ház II. em. 1. ajtószám alatt folyó hó 7-én déli 12. óráig jelentsek be.

Székhérvár, 1918 június 3.

Dr. Saára Gyula

Polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekkért 10 szóig 1.50 kor., azonfelül minden szóért 10 fillér fizetendő.

Elveszett egy karkötőóra bőrtokban. A megtaláló a kiadóhivatalban jutalomban részesül.

Egy hasas sertés eladó. Széchenyi-utca 51.

Szép helyen egy kisebb házak eladó. Tudakozódni: Zrinyi-utca 14.

Eladó egy teljesen új erős deszka házikó. Megtekinthető Árpád-utca 14. d. u. 4-től 5-ig.

Órhalomhegyen egy szőlő terméssel együtt szabadkézből eladó. Tudakozni Széchenyi-u. 162.

Eladó egy majdnem teljesen új 1500×1000 milliméter nagyságú takaréktűzhely. Pálya-utca 12.

Komplis Tamás világhírdő könyveskéje kapható Horváthné és Rónainé papírkereskedésében. — Ugyanott kapható Szalézi sz. Ferenc Philothedja.

Urania-színház

Szerdán és csütörtökön,

Június 5 és 6-án:

STAR-FILM!

Nászdal.

Szalón dráma 4 felv.

Írták:

BALLA és UJHELYI.

Eladások: 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Mézet minden

mennyiségben veszek, a tegnapasámban árban, ajánlatot kér.

Klein Béla,

Lovasberény,

(Fejér.megye.)

Apolló-színház.

Szerdán és csütörtökön: (június 5 és 6-án)

A CSUNYA FIU

Fantasztikus történet 4 felv.

Főszereplők: B. Marton

Erzsi és Balassa Jenő.

Eladások 7 és 9 órakor.

Legközelebb a bécsi Utvári Opera teljes balettkarának közreműködésével

A tékozló.

Az „APOLLÓ-SZINHÁZ”

péntek, szombat és vasárnap

szenzációs bemutatója:

A bécsi Hofoper teljes balettkarának közreműködésével:

A TÉKOZLÓ

Mesejáték 5 felvonásban Raymund Ferdinánd drámája nyomán.

Főszereplők:

Marschal Mária,

Liane Hald,

Klitsch Vilmos.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.